

Tarvicium ex hilarant nitido cum flumine fontes.
 Sancta patent cunctis peregrinis claustra Viterbi.
 Imola diuisa est, nocet hæc diuisio multis.
 Vrbinum statuit Ducibus clamare, valete.
 Nota est fictilibus figlina Faventia vasis.
 Laus Pompeja boves pingues producit, ovesque.
 Spoletum clamat, peregrini intrate, manete.
 Narnia promittens epulum, dabit ova vel uvas.
 Concilium illustrat sanctum generale Tridentum.
 Assisium sancti Francisci corpore gaudet.
 Fanum virginibus fertur florere venustis.
 Hospitibus Comum pisces cum carnibus offert.
 Querit opes fragiles studiis Savona relictis.

Alpes.

Alpes montes sunt altissimi, quibus Italia ceu vallo quodam ac muro à reliquis terris continentibus, Gallia Germanique separatur. Festus Pompejus vocabulum Sabinum esse vult, dicitque Alpes à nivium candore, quia perpetuis nivibus albescunt. Sabini siquidem *alpum* dixere, quod postea Latini *album*. Rectius tamen Isidorus Gallicam vocem esse ait, cum Gallorum lingua *Alpes* montes alti dicantur. Sic & Servius in lib. 10 Æneid. scribit: Sane omnes altitudines montium licet à Gallis *Alpes* vocantur, tamen proprie montium Gallicorum sunt. P. Cluverius vocabulum nec Romanum nec Sabinum esse contendit, sed Celticum ac mere Germanicum. Germani enim *Alpium* incolæ sive adcolæ patrio vocabulo vocant *Alpen*, & variante dialecto *Alben*. Cum autem Hispani, Britanni, Galli, Germani, adeoque Illyrici, unius ejusdemque gentis Celticæ fuerint nationes, unamque & eandem inter se habuerint linguam, variis tantum dialectis distinctam, nihil mirum, si originis Celticæ vox ad Gallos dimanaverit. Hinc & Pyrenæi montes dicti fuere utrinque adcolis *Alpes*, teste Procopio, & item Carpatès mons Daciam ab Septentrionibus cingens, *Basternarum Alpium* nomen fert in Tabula Itineraria, à Basternarum gente Germanica, quondam *Alpium* adcola. Prudentius quoque, communi *Alpium* nomine, tum Cottiana juga, tum Pyrenæos montes indiget, ita enim canit in hymno suo in S. Laurentium:

Nos Vasco Iberus dividit,
 Binis remotos Alpibus:
 Trans Cottianorum juga,
 Trans & Pyrenas nunguidas.

Promiscue quoque hæc ipsa montium juga, modo *Alpia* dicta fuere, modo *Albia*. Stephanus, *Alpes*, inquit, etiam *Alpia* dicuntur juga, & *Albia*, bifariam quippe scribitur, per p, & item per b. Circa Helvetiam vero & Penninam vallem, quæ vulgo nunc vocatur *Walisserland*, *alp* & *alpen* quasi peculiari vocabulo dicuntur montes pascui, ex quibus scænum non colligitur ad hibernos animalium pascuis, sed in quos boves aliaque armenta pascendi tantum gratia mittuntur. unde *zu alp faren*, est armenta in pascua montana agere. Cæterum iidem montes alio

Italia.

nomine incolis dicti fuere *Tauri*, vulgo *Tauren*, & contracte *Taurin*. Vnde etiam Noricorum montes inter *Dravum* & *Salsiacum* amnes variis distincti cognominibus, appellantur *Krum-lertaurn*, *Windischtaurn*, *Felbertaurn*, &c. qui omnes iisdem cognomentis adhibitis vulgo etiam vocantur *Alben*. Hinc omnes olim *Inalpinæ* gentes dictæ fuere *thi Thaurischen*, & *Taurisken*, Græcis ac Latinis *ταυροκοί*, *Taurisci*. quemadmodum illi *Albischen* supra *Massiliam* paulo jam detortiori vocabulo *Albici*, ut in libro de *Vindelicia* ac *Norico* fuse demonstrat *Cluverius*. Hinc *Asiæ* quoque montes inter *Cappadociam* *Siciliam*que ab eadem *Celtica* gente, quæ ex *Gallia* profecta apud *Cappadociam* jam ab antiquissimis temporibus confedit, *Tauri* montis nomen accepisse probabili conjectura credi possit. *Alpem* quoque singulari numero usurparunt Latini simul Græcique auctores. *Lucanus* lib. 3,

Agmine nubiferam raptò supervolat Alpem.

Et *Juvenalis Satyra* 10, de *Hannibale*;

Additur imperiis Hispania. Pyrenaum

Translit. opposuit natura Alpemque nivemque:

Diducit scopulos, & montem rumpit aceto.

Dionysius in *περὶ γῆρας*:

τῆς ἢ πρὸς ἀπολλίω ἀναφύει) ἄλπε δὲ χη.

Hujus ad Orientem apparet Alpīs principium.

Pomponius Mela *Alpes* in *Thraciam* usque penetrare scribit. Oriuntur ad mare *Ligusticum*, & per *Allobrogas*, *Helvetios*, *Rhætos*, *Vindelicos*, *Noricos*, *Carnos*, *Illyrios* extensæ, in *Serviam* usque excurrere videntur, ubi in duo scissæ brachia, uno per *Thraciam* procurrentes ad pontum *Euxinum*, altero per *Macedoniam*, ad *Actium* promontorium finiuntur. Ex *Plinii* sententia *Alpium* juga non ultra *Illyrici* sive *Dalmatiæ* fines extendebantur, ita ut ducenta millia passuum minus tribuat *Alpium* longitudini, quam *Mela*, tanto quippe spacio *Illyricum* à *Thracia* distat. Cæterum *Polybius*, *Strabo*, *Herodianus*, ipsis *Italiæ* finibus *Alpium* nomen finiunt, easque supero & infero mari concludunt, & sic hodie per summos *Alpium* vertices, qua fines erant *Italiæ* à *Varo* ad *Arfiam*, millia stadiorum octingenta colliguntur; juxta campestria vero bis mille & ducenta. Nos initium earum facimus à *Vadis Sabatiis* sive *Genua*, finem ad *Flanaticum* finem, vulgo *Golfò di Carnaro*, & *Colapis*, vulgo *die Kulpe*, fluminis fontes. qui quidem finis à plerisque receptus est, licet alii longius eas ultra *Dalmatiam* *Thraciam*que extendant. Latitudinem earum tradit *Cornelius Nepos* centum millium, *Titus Livius* trium millium stadiorum, (hoc est, passuum trecentorum septuaginta quinque millium) uterque diversis in locis. Nam & centum millia excedunt aliquando; ubi *Germaniam* ab *Italia* submovent, nec septuaginta millia explent reliqua sui parte graciles. *Alpium* altitudo summa est, ut non immerito *Poëtæ* eas

Longitudo
Alpium.

Latitudo.

Altitudo.
nubife-